

UZASADNIENIE

I. CEL PROJEKTOWANEJ REGULACJI

W piątym roku obowiązywania przepisów tzw. Wielkiej Nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego¹⁾, wprowadzonej ustawą z dnia 7 lipca 2019 r. – o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469, z 2020 r. poz. 2089 oraz z 2023 r. poz. 614), która weszła w życie z dniem 7 listopada 2019 r., Naczelna Rada adwokacka przeprowadziła w swoim środowisku zawodowym badanie ankietowe mające na celu uzyskanie oceny funkcjonowania adwokatów w procesie cywilnym pod rządami tych przepisów.

Kwestionariusz ankietowy składał się z 36 pytań (głównie zamkniętych) o wybrane przepisy zmienione wymienioną nowelizacją albo o ocenę skutków ich wprowadzenia dla stron procesu oraz dla pracy adwokatów w roli pełnomocników procesowych w postępowaniu cywilnym.

Wyniki ankiety przedstawiono do opracowania prof. UE w Katowicach dr hab. Dominikowi Krężołkowi, którego „Raport statystyczny – propozycja zmian w Kodeksie postępowania cywilnego” był ważnym elementem w procesie przygotowania zawartego w niniejszym przedłożeniu projektu nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego (dalej „Kpc”), rzeczywiście odpowiadającego opinii i oczekiwaniom środowiska zawodowego Adwokatury. Trzeba bowiem zwrócić uwagę na okoliczność, że – co stwierdził w raporcie prof. D. Krężołek, omawiając strukturę próby badawczej – próba ta składała się głównie z adwokatów praktykujących w dużych miastach (powyżej 250 tys. mieszkańców), co stanowiło znaczącą większość (66,2%); najliczniejszą grupę stanowili również adwokaci ze średnim stażem pracy (5–15 lat – 49,9%), chociaż blisko 1/3 badanych byli to adwokaci o stażu pracy poniżej 5 lat, zaś co do wielkości kancelarii, przeważały te małe (do 3 pracowników) – 73,4%. Z powyższego da się wywieść, że w badaniu wzięli udział głównie doświadczeni profesjonaliści pracujący przede wszystkim w mniejszych kancelariach, w większych miastach. Łącznie ankietą objęto 1090 adwokatów.

Warto w tym miejscu przytoczyć *in extenso* wnioski końcowe Autora Raportu:

„Zgoda na zmiany: większość respondentów popiera większość zaproponowanych zmian, wskazując na potrzebę poprawy efektywności i sprawiedliwości procedur sądowych.

Poparcie dla rozszerzenia przymusu adwokackiego: istnieje silne poparcie dla rozszerzenia przymusu adwokackiego/radcowskiego, co ma na celu poprawę jakości obrony prawnej i zabezpieczenie interesów stron w postępowaniu.

Wprowadzenie zasad lojalności: zdecydowana większość jest za wprowadzeniem zasad lojalności, co ma na celu podniesienie standardów prowadzenia postępowań.

Ochrona osób niezdolnych: zmiany mają na celu lepszą ochronę osób niezdolnych do samodzielnej obrony swoich praw z powodu stanu zdrowia.

¹⁾ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760).

Edukacja i konsultacje społeczne: rekomendowane są dalsze analizy i konsultacje społeczne w celu zrozumienia potencjalnych skutków proponowanych zmian oraz szerzenie edukacji prawnej w społeczeństwie.

Badanie podkreśla znaczenie dalszego dialogu i konsultacji w procesie legislacyjnym, aby zapewnić, że zmiany będą miały pozytywny wpływ na system sądownictwa i jego użytkowników.”.

Trzeba również zaznaczyć, że nowelizacja Kpc z lipca 2019 r. doczekała się licznych komentarzy i opracowań, których autorzy w większości krytycznie odnoszą się do rozwiązań nią wprowadzonych, powołując się często na opinie prezentowane przez przedstawicieli doktryny.

Należy uznać, że pięcioletni okres działania przedmiotowej regulacji jest wystarczający by wyciągnąć konstruktywne wnioski z obserwacji jej skutków dla stron i pełnomocników postępowania cywilnego. Przedkładany projekt ujmuje te wnioski w przepisy ustawy, o której możliwie szybkie uchwalenie adwokacki samorząd zawodowy usilnie zabiega.

II. OMÓWIENIE POSZCZEGÓLNYCH ZMIAN

1. Zmiany do art. 3 polegają na nadaniu jego dotychczasowej treści oznaczenia § 1 i dodaniu § 2, w którym wyrażona w § 1 zasada lojalności stron i uczestników postępowania, mająca zasięg nie tylko horyzontalny, ale również wertykalny w stronę sądu, jest rozciągnięta na przewodniczącego i skład orzekający, co czyni ją uniwersalną dla wszystkich podmiotów procesu. Zobowiązanie sądu do stosowania tej zasady wobec stron i uczestników postępowania wpłynie na podniesienie ekonomiki procesu i poprawi stosowanie zasady równości stron w postępowaniu cywilnym.
2. Nowelizacja art. 117 poprzez dodanie nowego § 1¹ wprowadza możliwość ustanawiania adwokata lub radcy prawnego z urzędu przez sąd dla strony lub uczestnika postępowania, nawet bez ich wniosku, jeżeli osoby takie ze względu na stan zdrowia psychicznego nie są zdolne do złożenia wniosku, a sąd uzna udział pełnomocnika w sprawie za potrzebny. Takie brzmienie przepisu sprawia, że nie obowiązuje przesłanka wykazania, że strona nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Celem regulacji jest tu zapewnienie konstytucyjnego prawa do sądu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nieubezpieczone, które działają samodzielnie w postępowaniu, lecz nie są w stanie prowadzić racjonalnie sprawy, gdyż np. nie rozumieją pouczeń sądu. Sąd, zapewniając takim osobom pełnomocnika w procesie, staje się gwarantem konstytucyjności postępowania. Realizuje tym samym w pełni zasadę równości stron.
3. Zmiana art. 118 polega na dodaniu § 5¹, który pozwala na wyeliminowanie obowiązku sporządzania przez kwalifikowanych pełnomocników ustanowionych z urzędu apelacji w sytuacjach, gdy uznają oni, że nie ma podstaw do zastosowania tego środka odwoławczego.

Celem proponowanej regulacji jest ochrona interesu stron postępowania, które nie mają rozeznania co do zasadności swoich roszczeń, a które domagają się kontynuowania postępowania, w sytuacji w której jest to oczywiście niezasadne i może jedynie narazić te osoby na dodatkowe koszty i przedłużenie postępowania. Zakłada się, że konsekwencją wprowadzenia tego przepisu będzie zmniejszenie liczby apelacji i odciążenie wymiaru sprawiedliwości.

4. Nowelizacja Kpc w zakresie art. 128¹ polega na uchyleniu tego przepisu.

Celem regulacji jest wyeliminowanie z przedmiotowej ustawy normatywnej próby metodologizacji pracy adwokatów i radców prawnych, poprzez narzucanie im konstruowania pism w wytoczony sposób. Innymi słowy, warsztat pracy kwalifikowanego pełnomocnika nie powinien być regulowany ustawowo, gdyż rolą samorządu zawodowego jest mobilizowanie adwokatów i radców prawnych i ułatwianie podnoszenia kwalifikacji im poprzez organizowanie różnego rodzaju szkoleń, kursów i innych form ustawicznego samokształcenia.

5. Zmiana art. 130^{1a} polega na nadaniu mu nowego brzmienia.

Analiza praktyki stosowania tego przepisu w jego dotychczasowym brzmieniu wykazała, że powodował on liczne rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie tych rozbieżności, albowiem nie da się znaleźć uzasadnienia dla utrzymywania normy nakazującej ponowne fizyczne wniesienie całego – często obszernego – pisma procesowego w sytuacji, w której jego zwrócenie było spowodowane brakiem dającym się usunąć, np. poprzez dodanie ledwie kilku słów. W ocenie projektodawców zmienione brzmienie art. 130^{1a} korzystnie wpłynie na stosowanie instytucji zwrotu pism celem uzupełnienia braków.

6. Nowelizacja art. 130² polega na nadaniu mu nowego brzmienia i jest ściśle powiązana ze zmianą omówioną w pkt 5 uzasadnienia.

Celem nowelizacji jest przyspieszenie postępowania poprzez przywrócenie dialektyki uczestników wymiaru sprawiedliwości, a tym samym możliwość poznania motywu zwrotu pisma pełnomocnika kwalifikowanego. Dostrzegalny problem praktyczny polega na tym, że zdarzają się zwroty pisma, bez wskazania podstawy prawnej zwrotu. Pełnomocnik kwalifikowany stoi wówczas przed koniecznością domyslenia się co było podstawą zwrotu. Propozycja nowego brzmienia przedmiotowego przepisu rozwiąże ten problem.

7. Zmiana art. 132 § 1³ polega na nadaniu temu przepisowi nowego brzmienia.

Celem nowelizacji jest w tym wypadku spowodowanie, by zasadą stało się doręczanie pism pomiędzy pełnomocnikami profesjonalnymi w formie elektronicznej. Zmiana ma na celu przyspieszenie postępowań i obniżenie ich kosztów, które finalnie ponoszą strony.

8. Zmiany art. 139 obejmują uchylenie § 2¹ oraz zmodyfikowanie brzmienia § 3.

Celem projektowanej noweli jest ujednolicenie zasad doręczania pism dla wszystkich przedsiębiorców. Wpisuje się to także w postulat ograniczenia doręczeń komorniczych.

9. Nowelizacja art. 162 § 2 i 3 polega na ich uchyleniu.
Przepis art. 162 w § 1 daje stronie postępowania możliwość zwrócenia sądowi uwagi na uchybienie przepisom postępowania poprzez wniesienie do protokołu rozprawy stosownego zastrzeżenia. Tym samym przepis § 1 jest wyrazem zasady lojalności stron wobec sądu. Strony wskazują dostrzeżone uchybienia proceduralne, dając w ten sposób szansę sądowi I instancji na ich wyeliminowanie. Przepis § 2 zawiera niedopuszczalną w ocenie projektodawców sankcję utraty możliwości powoływania się na to uchybienie w razie niezłożenia takiego zastrzeżenia. Powinnością sądów jest bowiem wydanie orzeczenia wolnego od uchybień formalnych. Wystarczające zatem być powinno wytknięcie uchybień proceduralnych w apelacji. Przepis § 3 ulega uchyleniu, gdyż dotyczy i bezpośrednio odwołuje się do § 2.
10. Zmiana do art. 165 § 2 polega na nadaniu temu przepisowi nowego brzmienia.
Celem regulacji jest ułatwienie pracy pełnomocnikom, którzy nadają przesyłki o znacznym ciężarze (przekraczającym 1000 g), a także rozszerzenie dostępu do innych operatorów świadczących usługi pocztowe.
11. Art. 166 – nowelizacja polega na dodaniu zdania drugiego.
Zmiana jest realizacją zasady lojalności procesowej w układzie wertykalnym: sąd – strona postępowania, o której była mowa przy noweli do art. 3. Ma ona także istotne znaczenie ze względów praktycznych. Terminy sądowe są bowiem na ogół krótkie (7, 14 dni). Ze względu na realny czas przepływu korespondencji strona na ogół nie ma szans na uzyskanie określonej decyzji sądu przed upływem terminu. Dlatego wprowadzenie domniemania zgody sądu realnie umożliwia stronie dokonanie określonej czynności procesowej.
12. Zmiana w art. 168 § 1 polega na zmianie jego brzmienia.
W praktyce przywrócenie terminu jest niezwykle trudne. Tymczasem pełnomocnik, jak każdy inny obywatel, powinien mieć prawo do drobnego błędu (np. błąd personelu kancelarii). Jeżeli błąd nie jest wynikiem rażącej winy, ciężkiego zaniedbania, przywrócenie terminu powinno być możliwe. Konsekwencje takiego błędu ponosi bowiem strona. Zmiana ma na celu szerszą realizację prawa do sądu.
13. Zmiana do art. 182 § 1 pkt 1 polega na nadaniu mu nowego brzmienia.
Celem projektowanej nowelizacji w zakresie wymienionego przepisu jest wyeliminowanie istniejących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych co do określenia początku biegu terminu, poprzez dokładne jego wskazanie, jako daty doręczenia postanowienia o zawieszeniu postępowania.

14. Nowela w zakresie art. 203¹ polega na uchyleniu tego przepisu.
Celem nowelizacji jest przywrócenie możliwości rozpoznania przez sąd wszystkich stosunków łączących strony postępowania, odciążenie wymiaru sprawiedliwości od czynności związanych z rejestrowaniem nowej sprawy, a tym samym powrót do stanu sprzed tzw. Wielkiej Nowelizacji 2019. Obecna regulacja doczekała się bowiem miazdzącej krytyki doktryny przedmiotu. Zmiana zaoszczędzi stronom wytaczania drugiej sprawy o roszczenie przedstawione do potrącenia albo powództwa przeciwegzekucyjnego.
15. Zmiany art. 205³ polegają na nadaniu nowego brzmienia § 1 i dodaniu nowego § 1¹.
Celem projektowanej w zakresie § 1 nowelizacji jest wprowadzenie obligatoryjnego wskazywania przez przewodniczącego składu orzekającego okoliczności, które mają być wyjaśnione, w przypadku zarządzenia przez niego złożenia pisma przygotowawczego, co w efekcie pozwoli na wyeliminowanie przewlekłości postępowań generowanych działaniem sądów poprzez automatyczne, bezrefleksyjne zarządzanie wymiany pism przygotowawczych, zwłaszcza po wpłynięciu odpowiedzi na pozew. Obserwowany problem to praktyka wydawania przedmiotowych zarządzeń w sprawach, które nie spełniają desygnatu spraw zawiłych lub obrachunkowych, i nie zachodzi inny uzasadniony przypadek. Dodatkowo przy wydaniu takiego zarządzenia nie jest wyznaczony termin rozprawy lub nie są podejmowane inne czynności mające na celu przygotowanie rozprawy, a celem jest jedynie pozorowanie podejmowania czynności sądowych.
Dodanie § 1¹ spowoduje przywrócenie możliwości składania wniosków dowodowych bez zarządzenia przewodniczącego zezwalającego na złożenie pisma przygotowawczego, a tym samym przywrócenia normy zawartej w art. 207 § 3 zdanie drugie Kpc w brzmieniu obowiązującym do 7 listopada 2019 r.: *„W toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi, chyba że pismo obejmuje wyłącznie wniosek o przeprowadzenie dowodu.”*.
Założonym celem nowelizacji w tym zakresie jest odformalizowanie procedury, nieuzasadnione jest wszak składanie jednocześnie wniosku o wyrażenie zgody na złożenie pisma przygotowawczego, które ten wniosek dowodowy zawiera. Obserwowany problem polega na tym, że dochodzi do zwrotu wniosków dowodowych, jeżeli nie są one sformułowane wraz z wnioskiem o wyrażenie zgody na złożenie pisma przygotowawczego. Zasada prawdy jest kluczowa dla postępowania, a wniosek dowodowy powinien być oceniany merytorycznie, a nie limitowany formalnie ponad przeciętną miarę.
16. Zmiany do art. 261 polegają na dodaniu zdania trzeciego w § 2 oraz na dodaniu § 3.
Celem nowelizacji § 2 jest umożliwienie osobom wymienionym w tym przepisie złożenia oświadczenia o odmowie składania zeznań na piśmie, w sytuacji, w której osoby te przed terminem rozprawy wiedzą, że skorzystają z przysługującego im prawa i odmówią składania zeznań. Projektowany przepis spowoduje obniżenie kosztów stawienia świadków w toku postępowania.

Dodanie nowego § 3 jest podyktowane obserwowaną od dawna przez środowisko adwokatów i radców prawnych potrzebą przyznania im prawa odmowy zeznań co do wszystkiego, czego dowiedzieli się w związku z udzielaniem pomocy prawnej. Takie unormowanie jest zgodne z art. 6 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze² i art. 3 ust. 3 ustawy o radcach prawnych³, zapewniając tym samym jednolitość wykładni systemowej i zachowanie tajemnicy adwokackiej i radcowskiej, tak jak w przypadku tajemnicy obrończej.

17. Nowela art. 271¹ polega na nadaniu nowego brzmienia zdaniu pierwszemu w § 1.
Celem nowelizacji w tym zakresie jest wyłączenie możliwości pisemnego przesłuchania świadka w przypadku sprzeciwu jednej bądź obu stron, co w założeniu projektodawców ma dodatkowo wpłynąć na stosowanie zasad kontradyktoryjności, bezpośredniości i prawdy w polskim postępowaniu cywilnym. To bowiem strony są rzeczywistymi „gospodarzami” postępowania i jako takie powinny mieć wpływ na formę przesłuchania świadka. Jest to istotne szczególnie w sprawach, w których podstawą dowodzenia są źródła osobowe, kiedy to niuanse w zeznaniach świadków mogą mieć decydujące znaczenie dla oceny przez sąd tego dowodu, a w konsekwencji – dla treści orzeczenia. Dodatkowo praktyka niektórych sądów nakazująca złożenie listy pytań do świadka przed złożeniem przez niego zeznań (choć nie zawsze wiadomo, jaką świadek ma wiedzę co do danej okoliczności) i niedopuszczająca ustnego uzupełnienia przesłuchania powoduje, że w niektórych sprawach dowód ten jest bezwartościowy, a jego realizacja ma charakter jedynie formalny.
18. Zmiana art. 357 polega na nadaniu nowego brzmienia § 5 tego przepisu.
Celem nowelizacji tego przepisu jest zobowiązanie sądu do sporządzania zasadniczych powodów rozstrzygnięcia dla każdego postanowienia. Konsekwencją powyższego będzie wyeliminowanie konieczności składania przez strony wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia do wniesienia zażalenia. Strona może zaskarżyć postanowienie bez konieczności złożenia wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem, co przyspieszy postępowanie oraz obniży jego koszty. Jest to także realizacja prawa do sądu, gdyż strony będą mogły poznać motywy postanowień niezaskarżalnych.
19. Zmiana do art. 367 polega na dodaniu po § 2 nowego § 2¹.
Celem tej zmiany jest powrót do stanu prawnego sprzed Wielkiej Nowelizacji Kpc 2019 w zakresie przepisów regulujących skład orzekający sądu drugiej instancji. Zmiana ta w badaniu ankietowym, o którym mowa w pkt I uzasadnienia, została poparta przez większość respondentów. Wyeliminowanie orzekania kolegialnego w sądach drugiej instancji zostało jednolicie skrytykowane przez doktrynę i środowiska prawnicze, jako rozwiązanie niekonstytucyjne.

² Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1184 ze zm.).

³ Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 499).

20. Nowelizacja art. 367¹ polega na uchyleniu tego przepisu.
Jest to konsekwencja zmiany do art. 367.
21. Zmiana do art. 386 § 5 polega na nadaniu mu nowego brzmienia.
Podobnie jak nowela art. 367, tak i omawiana zmiana ma za cel przywrócić stan prawny sprzed 7 listopada 2019 r., dzięki czemu po uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania sąd rozpozna ją w innym składzie. Tak sformułowany przepis umożliwi pełną realizację konstytucyjnej zasady prawa do sądu. Obserwacja praktyki i orzecznictwa sądów czyni zasadną tezę, że sąd, który już raz orzekł w sprawie, przy ponownym rozpoznawaniu sprawy będzie starał się utrzymać pierwotne orzeczenie (dopasowując jedynie uzasadnienie do wskazań wynikających z orzeczenia sądu drugiej instancji), choćby ze względu na uwarunkowania psychologiczne. Z drugiej strony, ustawodawca nie może oczekiwać, że sędzia będzie wydawał wyrok niezgodny z własnym sumieniem, tylko dlatego, że sąd odwoławczy, uchylając sprawę do ponownego rozpoznania, miał w kwestii rozstrzygnięcia inny pogląd.
22. Nowela art. 384⁴ obejmuje dodanie zdania trzeciego.
Celem tej zmiany jest uproszczenie procedury. Art. 126 § 2 stanowi o wymogach, jakie musi spełniać pierwsze pismo w sprawie. Projektodawcy, proponując omawianą zmianę, wzięli pod uwagę okoliczność, że skarga kasacyjna nie jest pierwszym pismem w sprawie, a tym samym nie powinno być obowiązku wskazania danych strony. Dane te i tak bowiem znajdują się w aktach sprawy.
23. Zmiana do art. 398²³ polega na uchyleniu zdania drugiego w § 1¹ tego przepisu.
Za takim rozwiązaniem przemawiają względy praktyczne, albowiem przy rozstrzyganiu o kosztach zdarzają się błędy matematyczne w wyliczeniach. Przytoczenie samej podstawy prawnej nie umożliwia stronie kontroli rozumowania referendarza. Zmiana nie spowoduje dodatkowej pracy, ponieważ wyliczenia te i tak muszą zostać wykonane, a jedynie da stronie możliwość zapoznania z nimi.
24. Nowelizacja polega na uchyleniu działu IIa i działu IIb w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII.
Jej istotą jest dążenie projektodawców do wyeliminowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach gospodarczych oraz postępowanie w sprawach z udziałem konsumentów, jako postępowań odrębnych.
Jak wykazała praktyka z początków XXI wieku, postępowanie w sprawach gospodarczych nie przynosi oczekiwanego rezultatu przyspieszenia rozpoznawania spraw, natomiast nierzadko prowadzi do wydawania niesprawiedliwych wyroków. Doktryna w niezliczonych wypowiedziach sprzeciwiała się wprowadzaniu licznych postępowań odrębnych, w tym również w sprawach gospodarczych (zwłaszcza, że postępowania te niekiedy krzyżują się, a reguły kolizyjne zawarte w odnośnych przepisach są czasem sprzeczne). W ocenie

projektodawców rezygnacja z tego typu postępowań odrębnych przyczyni się do wzmocnienia konstytucyjnej zasady równości podmiotów wobec prawa, a także pozytywnie wpłynie na ekonomikę procesu cywilnego.

Odnosnie do postępowania z udziałem konsumentów, postępowanie to również spotkało się z jednolitą krytyką ze strony doktryny. Projektodawcy zwracają uwagę na niejednoznaczność definicji konsumenta, która w praktyce powoduje liczne wątpliwości co do tego, czy dana sprawa powinna być rozpoznawana w tym postępowaniu odrębnym. Należy podkreślić również, że pozycja konsumenta wobec sprzedawców, czy dostawców usług jest w polskim systemie prawa dostatecznie silna, czego wyrazem są przepisy materialnego prawa konsumenckiego.

25. Zmiana w art. 505³⁷ polega na dodaniu nowego § 3.

Wprowadzenie tego przepisu spowoduje, że będzie jasno określone, że wniesienie sprzeciwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym (EPU) powoduje, że adres, na który doręczony został nakaz zapłaty, jest adresem pozwanego i nie stosuje się przepisów o doręczeniu komorniczym przy ponownym doręczeniu pozwu w postępowaniu zwykłym. Zmiana ma na celu wyeliminowanie sytuacji, gdy pozwany, przy ponownym doręczeniu pozwu w postępowaniu zwykłym, unika odebrania odpisu pozwu, podczas gdy (niewiele) wcześniej wnosząc sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w EPU podał swój adres. Powód nie powinien w takiej sytuacji mieć obowiązku doręczenia pozwu przez komornika, lecz – na zasadach ogólnych – dwukrotnie awizowana przesyłka powinna być uznana za doręczoną.

26. Zmiana do art. 767⁴ § 1 polega na uchyleniu zdania drugiego i jest konsekwencją nowelizacji art. 394^{1a}.

27. Nowelizacja art. 782 polega na nadaniu nowego brzmienia zdaniu pierwszemu w § 1 tego przepisu.

W intencji projektodawców zmiana ta ma na celu przeciwdziałanie oddalaniu, jako przedwczesnych, wniosków o nadanie klauzuli wykonalności, jeżeli są one składane przed uprawomocnieniem się orzeczenia. Często bowiem zdarza się, że wymagane, aby wierzyciel czekał za każdym razem do uprawomocnienia się wyroku i dopiero wówczas mógł składać wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, opóźnia uzyskanie klauzuli i umożliwia dłużnikowi wyzbycie się majątku.

28. Zmiana art. 782¹ § 1 polega na uchyleniu pkt 2.

Zmiana spowoduje przywrócenie bezwzględnego obowiązywania zasady, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, a wszelkie zarzuty przeciwko istnieniu, wymagalności bądź zaskarżalności powinny być rozpoznawane przez sąd w trybie powództw przeciwegzekucyjnych.

Jest to powrót do utrwalonej w procedurze i umocowanej konstytucyjnie zasady, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. W przeciwnym wypadku godzi to w zasadę powagi rzeczy osądzonej i związania innych sądów oraz organów prawomocnym orzeczeniem. Zgodnie z Konstytucją, do sprawowania wymiaru sprawiedliwości wyłącznie uprawnione są sądy powszechne (i w określonym zakresie sądy polubowne).

29. Zmiana w art. 804 polega na uchyleniu § 2 i jest konsekwencją nowelizacji art. 782¹ § 1.

30. Nowela do art. 825 obejmuje uchylenie pkt 1¹ i jest konsekwencją zmiany w art. 782¹.

III. OCENA SKUTKÓW REGULACJI I ZGODNOŚĆ Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

Projekt nowelizacji Kpc nie generuje wydatków po stronie budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przedkładany projekt nie jest objęty regulacjami prawa Unii Europejskiej.

Autor uzasadnienia projektu: Mariusz Lachowski, legislator w Kancelarii Sejmu.

Projekt wraz z uzasadnieniem wykonano na zlecenie Zespołu Ośrodka Badawczego
Adwokatury ds. nowelizacji k.p.c. w składzie: adw. Piotr Rachwał, adw. dr Monika Strus
-Wołos, adw. Antoni Żukowski.